

POLJOPRIVREDNA STRUČNA SLUŽBA

“SMEDEREVO”

11 431 Kolari, Železnička bb, Tel. 026/711-035; 711-039

E-mail: zav.poljo.sd@sezampro.rs

BILTEN

Godina 29

SMEDEREVO 27. 05. 2009.

Broj 7

VOĆARSTVO I VINOGRADARSTVO

Voćarske kulture u trećoj dekadi maja, zavisno od voćne vrste se nalaze u fazama od intenzivnog porasta do faza sazrevanja ili pune zrelosti.

Jabučasto voće je u fazi intenzivnog porasta kako plodova tako i lastara, kao i u fazi majskog proređivanja. Ovo proređivanje je znatno obimnije kod sorata koje su kolorisane - Ajdared, za razliku od sorata kao što su: Zlatni Delišeš, Klon „B“ i Mucu. Kod sorte Greni Smit ovo proređivanje je manje. Zbog razloga jake suše u redovnim tretmanima protiv bolesti i štetočina, treba koristiti folijarna đubriva sa naglašenim fosforom i kalijumom.

Koštičavo voće, naročito breskva se nalazi u fazi intenzivnog porasta. Proizvođači koji još nisu izvršili proređivanje plodova, trebalo bi intenzivnije da pristupe toj agrotehničkoj operaciji, zbog uštede kako hraniva i vode, tako i zbog nastajanja „rana“ na plodovima posle proređivanja. Posebno na spojenim plodovima tz. dvojnica, kod njihovog razdvajanja dolazi do oštećenja mezokarpa i ta mesta su potencijalna vrata za ulaz patogena. Ova operacija je vrlo bitna i sa njom treba biti vrlo obazriv, voditi računa o optimalnom broju ostavljenih plodova kako po rodnoj grani tako i po stablu. Nakon proređivanja pristupiti hemijskoj zaštiti i folijarnoj primeni đubriva sa veći procentom fosfora i kalijuma. Ostale voćne vrste na našim terenima (jagoda i trešnja) su u fazama ili intenzivne zrelosti ili dozrevanja, dok višnja zbog visokih temperatura i nedostatka vodenog taloga počinje pre vremena da menja boju i ako je prilično sitna i lošeg kvaliteta.

Vinova loza ulazi u fazu punog cvetanja pa iz tog razloga ne treba primenjivati nikakve agrotehničke mere. Kod vinograda koji do ovog vremena nisu olačeni (uklonjena sva nerodna loza, kako sa rodne glave tako i sa rodnih lukova), lačenje izvršiti po precvetavanju. Kod vinograda na drugoj i trećoj godini potencirati samo lastare koji su perspektivni kao buduće stablo (2-3 lastara), a sve ostale ukloniti. Sa folijarnom prihranom nastaviti u cilju smanjenja stresa kao posledice suše i poboljšanja asimilacione površine.

ZAŠTITA JABUKE

Veoma sušan period proteklih meseci usporio je pražnjenje pseudotecija (*Venturia* sp.), a samim tim i produžio period pojave primarnih zaraza. U voćnjacima i dalje postoji inkulum, tj. potencijal zaraze, čime će se sa novim padavinama ostvariti i novi uslovi za infekciju. Pre ispunjenja novih uslova za zarazu treba pristupiti primeni preparata sa preventivnim dejstvom kao što su: POLYRAM, DITHANE, AGRODIN, MERPAN, MANKOGAL, PYNOZEB. Ukoliko preventivna tretiranja nije moguće obaviti na vreme, u program zaštite posle ostvarene infekcije uključiti preparate sistemskog dejstva: SCORE, HEMOKONAZOL, ZATO, STROBY, KLARINET, FLINT PLUS, OLYMP, TERCEL.

Zaštitu jabuke nastaviti protiv prouzrokovala pepelnice sve do formiranja pupoljaka za narednu godinu. Pepelnicu treba suzbijati sve do formiranja rodni pupoljaka za narednu godinu. U voćnjacima gde je prisutna pepelnica, upotrebiti specifične preparate za njeno suzbijanje: TOPAS, CRYSTAL, AKORD, SABITHANE, SYSTANE. Preparata na bazi SUMPORA primenjivati na temperaturi ispod 30 stepeni.

Erwinia amylovora -Prouzrokovatelj bakteriozne plamenjače jabučastog voća

Toplo vreme pogoduje razvoju bakterije, tako da je preporuka i dalje obilaziti zasade i pratiti da li se simptomi bolesti manifestuju. U ovom periodu bolest se ispoljava plamenjačom mladara (letorasta) koji nekrotiraju, savijeni su u obliku pastirskog štapa i dobijaju crnu boju kod kruške odnosno mrkocrnu kod jabuke i dunje. Na mladarcima se uočavaju kapljice bakterijskog eksudata žute ili mrke boje.

U ovom periodu je osetno smanjen let minera lista i smotavca jabuke, tj. završava se razviće prve generacije, o početku leta druge generacije ovih štetočina kao i o merama njihovog suzbijanja, proizvođači će biti obavješteni.

Obratiti pažnju na pojavu crvenog pauka koji može da izazove promene u boji lista. Za suzbijanje crvenog pauka koristiti DEMITAN, ENVIDOR, ABASTATE, ARMADE u kombinaciji sa GALMINOM ili NU FILMOM.

U mnogim voćnjacima je registrovana pojava lisnih vaši, pa je neophodno vršiti njeno suzbijanje odgovarajućim insekticidima: CONFIDOR, PRESTIGE, CALIPSO, ACTARA, TONUS, IMIDOR, MOSPILAN, WIZZARD, WARRANT, AFINEX, radi uspešnije zaštite tretiranje ponoviti u roku od 7-10 dana.

Plodovi jabuke

Pepelnica jabuke

ZAŠTITA KRUŠKE

Zaštitu kruške usmeriti protiv kruškine buve i smotavca. Kruškina buva je najveća štetočina kruške i zato treba posebnu pažnju posvetiti njenom suzbijanju. U ovom periodu dolazi do piljenja larvi kruškine buve i pojave medne rose kada i treba otpočeti sa njenim suzbijanjem. Tretiranje obaviti insekticidima: ARMADE, ABASTATE, ENVIDOR, INSEGAR, VERTIMEC, njima dodati okvašivač ili letnja mineralna ulja u koncentraciji od 0,2-0,5%. Navedenim insekticidima dodati MANKOGAL ili DITHANE ili DELAN ili AGRODIN za suzbijanje gljivičnih oboljenja.

ZAŠTITA BRESKVE

Zaštitu breskve nastaviti u intervalima od 15 dana. Vršiti suzbijanje pepelnice, šupljikavosti lista, truleži plodova, smotavca i lisnih vaši. Jedna od kombinacija može biti: MANKOGAL+ AKORD + TONUS + FENITROTION.

ZAŠTITA ŠLJIVE

Pored šljivinog smotavca, treba obratiti pažnju na prisustvo lisnih vaši i to: na pepeljastu šljivinu vaš i zelenu vaš-kovrdžalicu, koje izazivaju slične simptome. U našoj zemlji se vaši javljaju redovno. Prezimljavaju u stadijumu jajeta. Masovno razmnožavanje je u toku juna i jula. Jako napadnuto lišće se kovrdža zaostaje u porastu, napadnuti letorasti se krive. Dolazi do pojave medne rose, lišće potamni, jer se razvija gljiva čađavica, u toku leta lišće počne da opada, što se negativno odrazi na prinos biljke.

Za njihovo suzbijanje koristiti sledeće insekticide: ACTARA, AFINEX, CONFIDOR, MOSPILAN, TONUS, CALYPSO i dr.

ZAŠTITA VIŠNJE

U periodu promene boje, ovu voćnu vrstu treba zaštititi od gorke truleži ploda, lisne pegavosti i trešnjine muve. Od fungicida upotrebiti: SWITCH, SYLLIT, DIONAL, a od insekticida: TONUS, ACTARU, VANTEX, voditi računa o karenci preparata.

ZAŠTITA VINOVE LOZE

Vinova loza se nalazi u fazi cvetanja, kada je i osetljiva na mnoge bolesti, te je treba zaštititi od prouzrokovala pepelnice i plamenjače. Za suzbijanje pepelnice koristiti preparate: OLYMP, TILT, TOPAS, PRESSING, CRYSTAL, AKORD, SYSTHANE u kombinaciji sa preparatima na bazi SUMPORA. Za suzbijanje prouzrokovala plamenjače koristiti sistemične preparate: RIDOMIL COMBI, QUADRIS MAX, PERGADO, EQATION-pro, FOLIKUR, FORUM STAR, CURZATE, SOLACE, ACROBAT, MELODY COMBI, FOSTONIC, CABRIO TOP, na području sa manje padavina zaštita se može obaviti samo kontaktnim preparatima: MANKOGAL, DITHANE, POLYRAM, FOLIKUR.

U fenofazi precvetavanja, navedenim fungicidima dodati botriticide: SWITCH, MYTOS, RONILAN, DIONAL i dr. za suzbijanje sive truleži (*Botrytis cinerea*).

RATARSTVO I POVRTARSTVO

STRNA ŽITA

Pšenica je u fazi mlečnog zrenja, kada je i vrlo osetljiva na vremenske prilike. Sušni period i visoke temperature u prethodnom periodu uticale su na održavanje stvorenog potencijala prinosa na svim strnim žitima, a naročito na ječmu koji je i pretrpeo najveće štete. Ječam je zaostao u porastu, donji listovi su prestali da vrše funkciju fotosinteze i praktično ulazi u fazu sazrevanja. Na parcelama gde je primenjena redukovana agrotehnika posledice su svakako veće.

Posledica suše u usevu pšenice

Vaši na klasu pšenice

KUKURUZ

Na području Podunavskog okruga stanje kukuruza je veoma različito. Razlike se ogledaju najviše u porastu, teko da imamo usev koji je u fazi 2-3 lista (kasno nicanje zbog nedostatka vlage u setvenom sloju) pa do 7-9 listova. Ne retko srećemo ovakvu razliku u porastu i na samoj parceli što otežava primenu agrotehničkih mera. Naravno reč je o parcelama gde je nicanje kukuruza takvo da je obezbeđen sklop preko 30000 biljaka po hektaru. U ovom periodu kada je nedostatak vlage u zemljištu sve izraženiji (korisnih padavina u nekim delovima Podunavskog okruga praktično nije bilo više od 2 meseca) potrebno je izvršiti međurednu obradu zemljišta gde to nije urađeno u cilju uništavanja korova i prekidanja kapilarnih puteva koji iz dubljih slojeva izvlače postojeće, male količine vlage pravljenjem rastresitog

površinskog sloja. Prilikom ove operacije obavezno uneti azotno đubrivo, isključivo KAN na kiselim zemljištima. Mineralno đubrivo uneti u zemljište, nikako ga ne rasturati po površini, zbog smanjenja iskorišćavanja u sušnim uslovima. Na svim parcelama gde je to moguće izvršiti navodnjavanje i to sa dozom od 25-35 litara vode po m².

SUNCOKRET I SOJA

U ovom periodu je najvažnije izvršiti međuredno kultiviranje sa unošenjem mineralnog azotnog đubriva (KAN-a 250 kg/ha) i po potrebi sprovesti zaštitu od uskolisnih korova u suncokretu, i uskolisnih i širokolisnih korova u usevima soje.

ZAŠTITA STRNIH ŽITA

Obilaskom terena u pojedinim usevima primećena je pojava žitnih vaši i to naročito po obodu parcela. U narednom periodu pregledati svoje useve i ukoliko je primećeno jače prisustvo vaši na listovima, a pre svega na klasovima pšenice treba izvršiti suzbijanje ne cele površine nego samo ivičnih delova nekim od sledećih preparata: FENTROTION, FOBOS, DIMETOGAL, ACTELIC, DECIS.

U narednom periodu još uvek je potrebno pratiti razvoj Leme melanopus, jer je primećen jak napad larvi ovog insekta. Prilikom tretiranja protiv insekata poželjno je i prihraniti usev preko lista nekim od folijarnih đubriva.

ZAŠTITA POVRĆA

KROMPIR I PARADAJZ

Zaštitu nastaviti protiv plamenjače i crne pegavosti tretiranjem preventivnim preparatima: BRAVO, SHIRLAN, DITHANE, POLYRAM, ANTRACOL, BAKARNI preparati u intervalima od 7-10 dana, a ukoliko dođe do pojave simptoma bolesti u zaštitu uključiti preparate sistemskog dejstva: RIDOMIL, EQUATION - PRO, ACROBAT, REVUS.

Za suzbijanje krompirove zlatice koja se nalazi u stadijumu larve koristiti jedan od sledećih insekticida: ACTARA, CALYPSO, MOSPILAN, CONFIDOR, VOLLEY, WIZZARD I IMIDOR.

Hemijska sredstva za zaštitu bilja koristiti isključivo prema priloženom uputstvu i uz upotrebu HTZ opreme.

Bilten su uradili diplomirani inženjeri poljoprivrede:

Boban Marković - stručni saradnik za voćarstvo i vinogradarstvo

Goran Pavlović - stručni saradnik za ratarstvo i povrtarstvo

Žaklina Mladenović – stručni saradnik za zaštitu bilja

Slavica Stojkić - stručni saradnik za zaštitu bilja

Nada Nikolić - stručni saradnik za zaštitu bilja

NAPOMENA: Za sve nejasnoće i nedoumice obratite se Poljoprivrednoj stručnoj službi „Smederevo“